

Samen de warmte kiezen

In de Vruchtenbuurt, Den Haag

07/10/2024 – Michael Urlings

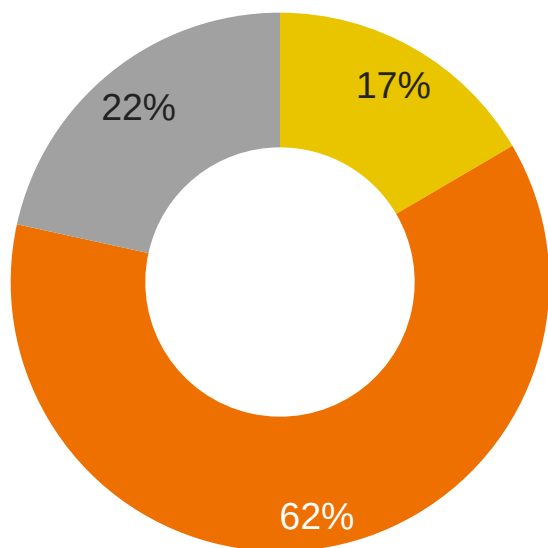

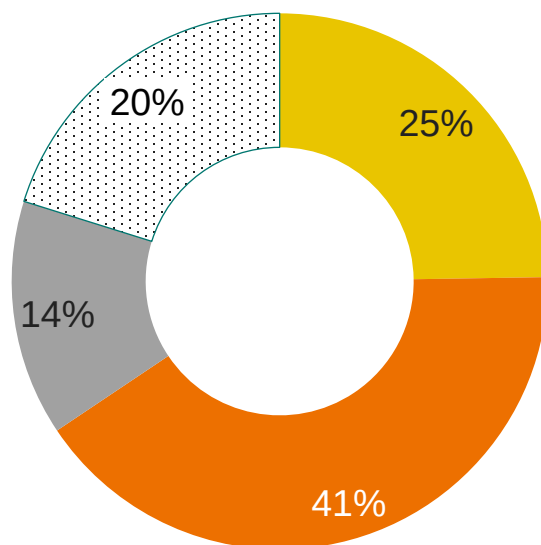
De enorme energietransitie in Nederland

- Brandstoffen gaan er helemaal uit
- Gigantische isolatie opgave
- CV in woningen elektrificeert

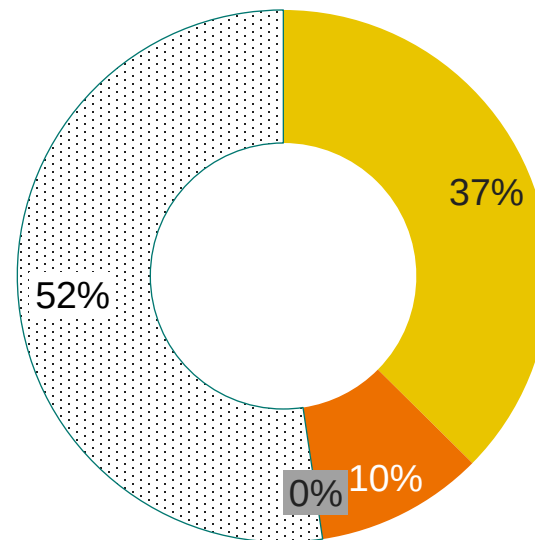
34% Besparen +
100% Elektrisch Vervoer +
75% Warmtepompen +
25% warmtenet

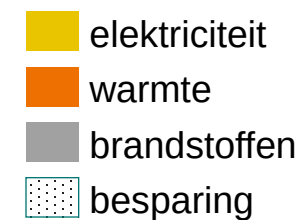
2024

2030

2050

Verandering van het warmtelandschap

- Naar 2050 toe in de Vruchtenbuurt vooral label A++ woningen
- Geen gasketels meer maar een warmtenet

We zijn gas gewend

Nu is overdimensionering de norm; CW6

Douchen terwijl beneden gekookt wordt en het buiten vriest.

Zit inmiddels in ons woongedrag

Dunea als bron

Overdimensionering bleek al in te zetten voor de slag van 90 naar 70C

Elektrificatie vraagt zeer precieze afstelling

Drie kanten op

ZEKER

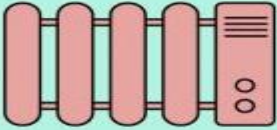
Altijd 70C
zonder opslag

HYBRIDE

55C en lager, tap-booster
met opslag

FLEX

35C & totaal-booster
met opslag

Temperatuur-niveau	 Ruimte-verwarming		 Warm tapwater	
	HT	Max. 90°C aanvoer	Direct uit warmtenet te bereiden	
	MT	Max. 70°C aanvoer		
	LT	Max. 50°C aanvoer, afhankelijk van de beschikbare warmtebronnen	Booster-warmtepomp	
	ZLT	Max. 25°C aanvoer, verwarming via warmtepomp		

Woningen niet allemaal hetzelfde

Portiekwoningen en
flinke rijwoningen

In verschillende staat van
onderhoud

Verskillende gezinssamenstelling

Koop ik energiebesparende maatregelen?

Maatregelen blijken prima haalbaar, maar erg specifiek. Adviesgesprekken zijn dus erg persoonlijk.

Belangrijk om als buurtinitiatief dit goed bij te houden

Totaal overzicht woningvoorraad

De tabel laat alle geanalyseerde woningen zien. De vermogens zijn in deze table weergegeven zonder netwerkdata correctie.

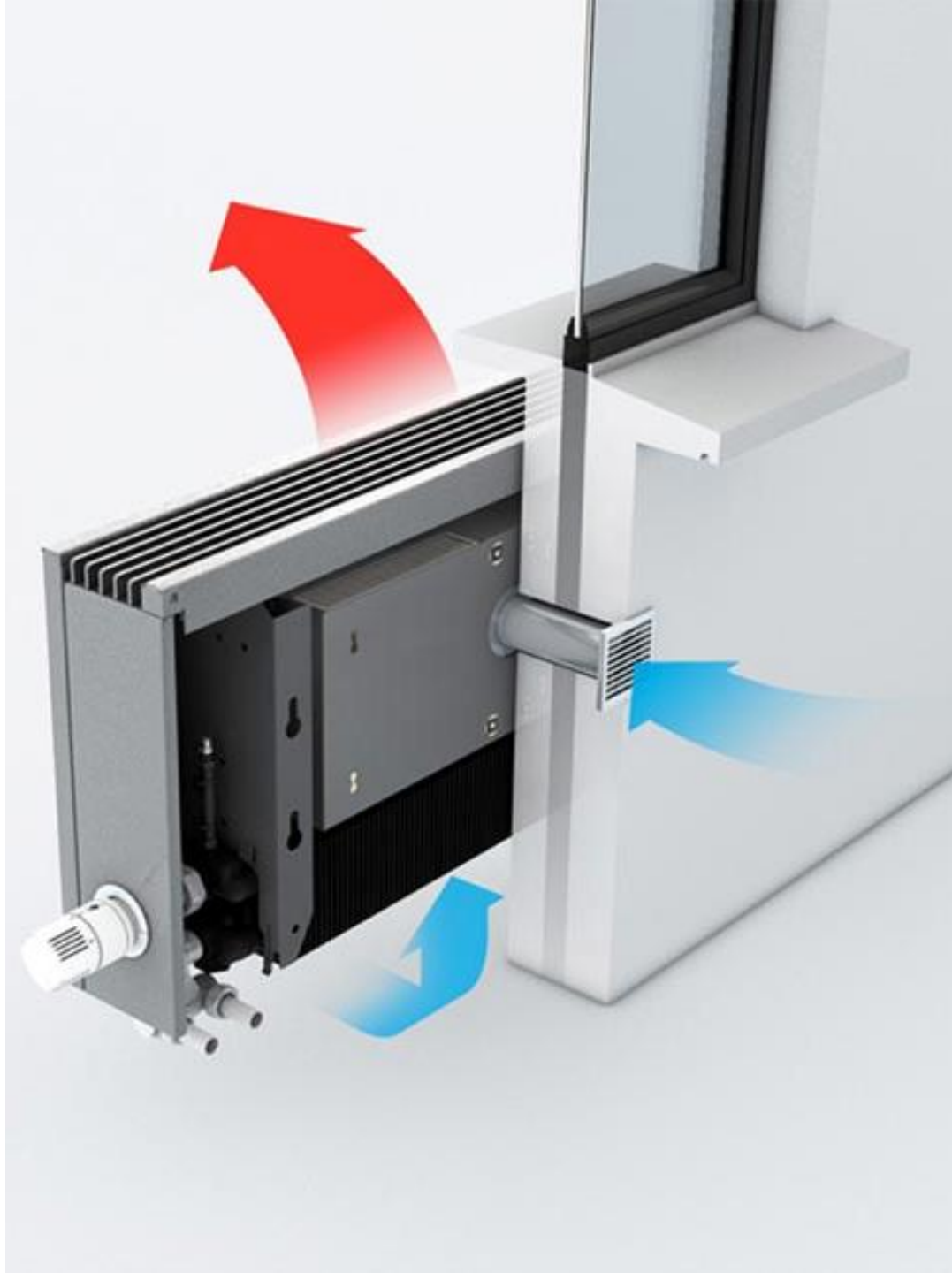
Er kan geconcludeerd worden dat het verwarmen van de woningen met een aanvoertemperatuur van 55 graden goed mogelijk is als de huizen voorzien worden van enige isolatie maatregelen. In andere woning zal het effectiever zijn om enkele radiatoren te vervangen.

Adres	Type	Oppervlak	Vermogen		Bestaand	HR++ glas	HR++ en Kozijnen		Dakisolatie	Maatregelpak		Kierdichting	Kierdichting & HR++ & Kozijnen
			55	75			Vloerisolatie PURket 1						
Portiek woningen													
Thorbeckelaan 591	H	116	8927	17521	8874	8224	8062		8874	7180	5324	8097	7296
Thorbeckelaan 593	E	116	6650	13003	6763	6113	5951		6763	6763	3225	5986	5185
Thorbeckelaan 599	B	107	6650	13149	11438	10839	10689		7437	11438	3520	10721	9983
Thorbeckelaan 625	E	141	7307	14344	8220	7431	7233		8220	8220	3920	7276	6303
Amandelstraat 107	H	90	7342	14514	6885	6381	6255		6885	5571	4131	6282	5661
Amandelstraat 105	E	90	3681	7273	5247	4743	4617		5247	5247	2502	4644	4023
Meerdervoort 1062	E	115	6355	12551	6705	6061	5900		6705	6705	3197	5934	5141
Meerdervoort 1058	H	115	6978	13769	8798	8154	7993		8798	7119	5279	8027	7234
Meerdervoort 1066	B	115	8722	17227	12294	11650	11489		7993	12294	3784	11523	10730
Grondgebonden woningen													
Meerdervoort 758		212	12792	25277	18165	13914	12584		15934	16488	6436	16941	11360
Tomatenstraat 28		95	9600	18991	8140	6235	5639		7140	7389	2884	7592	5091
Boven woningen													
Morelstraat 47		72	4349	8596	6598	5221	4620		5348	6598	1758	6104	4133
Tomatenstraat 103		116	8083	15973	10630	8412	7444		8617	10630	2833	9834	6659
Beneden woningen													
Morelstraat 52		65	4057	8018	6632	5721	5324		6632	5240	3526	5781	4486
Tomatenstraat 105		100	6527	12887	10204	8802	8191		10204	8061	5424	8894	6901
Morelstraat 57		65	3839	7574	6632	5721	5324		6632	5240	3526	5781	4486

Koop ik betere afgifte?

De warmtevraag kan ook verminderd worden met een betere afgifte: waterzijdig instellen, radiatorventilatoren of een grotere, zelfs ventilerende radiator plaatsen.

Met loggers in de huiskamer kan dit met gemak opgenomen worden.

Ga ik zelf warmte maken, uitwisselen of opslaan?

De warmtevraag kan makkelijker geleverd worden als het warmtenet ook beschikt over een WKO en een achtervang.

Levert dat uitwisselen wel wat op ?

Tri-Es zocht het voor ons uit.

De uitwisseling bespaart 7% op warmte en zo'n 30% op de koelvraag, alleen in het Flex scenario. In komende jaren neemt deze uitwisseling toe.

Het rendement binnen het coöperatief warmtebedrijf is zo'n:

6-7% bij Zeker

6-7% bij Hybride

6-7% bij Flex

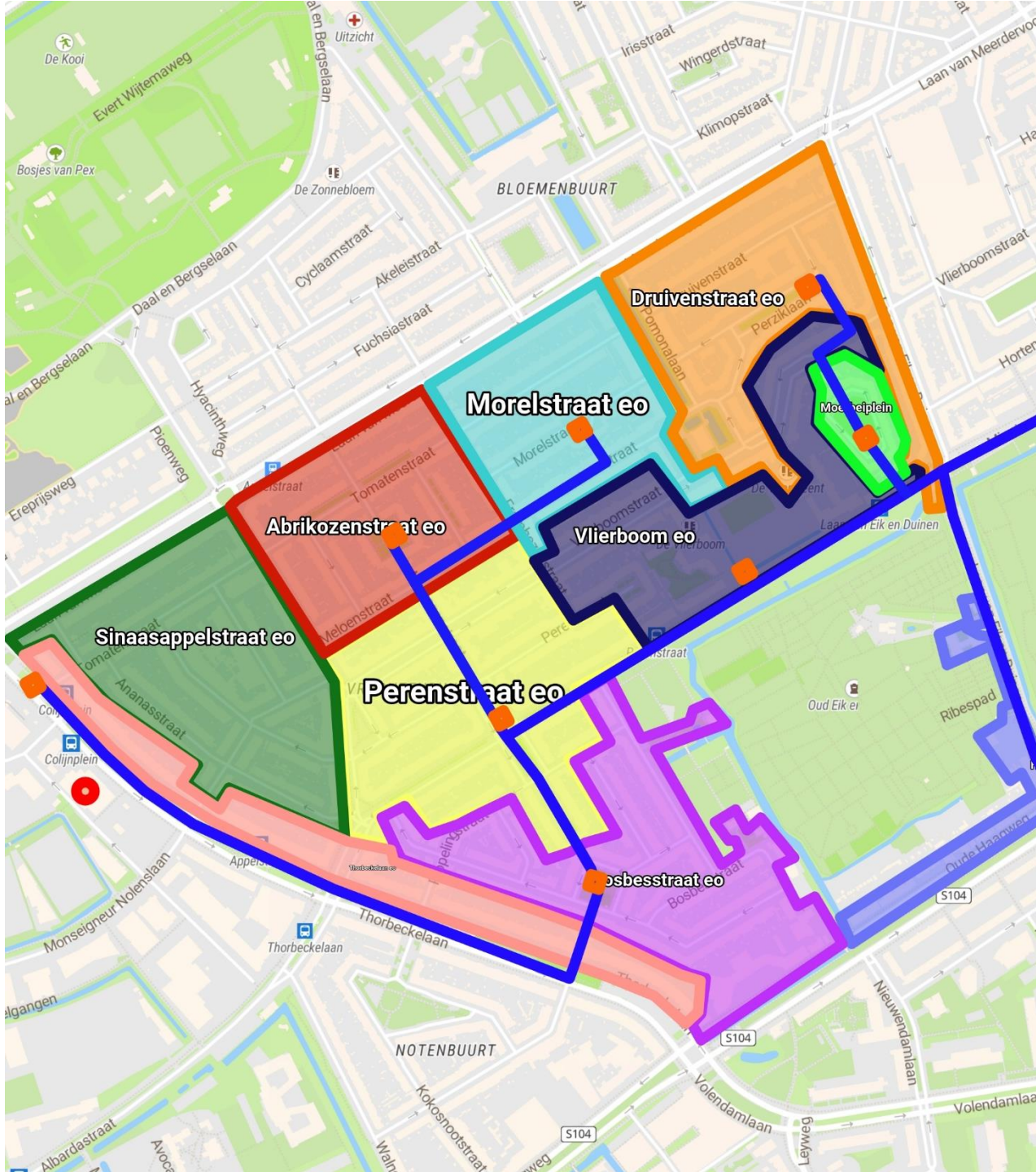

Wat worden de kosten voor de gemiddelde Vruchtenbuurter?

Bij vaste aansluitkosten van € 5.250;   bij wisselende aansluitkosten:

Zeker	300 €/mnd	€ 5000 a.k.	300 €/mnd
Hybride	225 €/mnd	€ 8300 a.k.	200 €/mnd
Flex	150 €/mnd	€ 14000 a.k.	100 €/mnd

Dit is nog exclusief subsidies.

Scenariostudie Tri-Es

Lauwe tuinslang tot ver in de buurt

Zeker scenario 9.300 won.

Leverset biedt CV en tapwater

Hybride scenario 16.600 won

Leverset biedt CV, boosters regelen tapwater

Flex scenario 42.800 won.

Leverset biedt dynamisch LT, boosters regelen CV en tapwater

Zeker scenario

VOOR

Zijn we zo gewend
niks aan de huizen nodig
geen kosten aan WKO
geen boilervat of booster nodig dus meer ruimte in kleine
woningen

TEGEN

Uiteindelijk het duurst
veel warmte ongebruikt rondpompen
geen piek verlichting uit WKO
Problemen met netcongestie in de buurt
minder huizen kunnen bedienen uit effluentbron
minder vrijheid collectief - individueel
minder ruimte voor het warmtenet in de ondergrond

Hybride scenario

VOOR

WKO al rendabel

Zijn al voorbeelden van bekend

Volgens berekeningen en metingen weinig maatregelen nodig

Warmtebedrijf mag GJ-prijs vragen

.

TEGEN

Nog weinig vrijheid collectief - individueel

Nog geen oplossing netcongestie

Huizen amper uitwisseling

.

Flex scenario

VOOR

Meeste uitwisseling mogelijk, ook met WKO
meeste vrijheid booster collectief of individueel
goedkoopste leidingen
leidingen mogen naast waterleidingen onder de stoep
volloop over gehele buurt
laagste kans op netcongestie

TEGEN

veel kengetallen nog onzeker
minst bekend bij financiers en ontwikkelaars
waarschijnlijk geen inkomsten uit warmtetarief, alleen vaste kosten
grotere tijdsdruk om de woning te isoleren of kans dat een grotere,
duurdere booster moet worden gekocht om in de eerste fasen mee
aan te sluiten.

Uitdagingen

Zeker

70% aansluitbereidheid zien te bereiken

Netcongestie en ruimtelijke inpassing oplossen

Hybride

Met weinig uitwisseling toch profijt halen uit de warmteopslag

Flex

Hier beloof je jezelf het meeste waar te maken

Bijvoorbeeld binnen 4 jaar een forse isolatie opgave invullen

En de theoretische wisselwerking werkelijk behalen

Straten dienen gezamenlijk een aansluitjaar te kiezen.

Van overdimensioneren naar specifiek verwarmen

Dat betekent wel heel precies de
warmtevraag bepalen en
voorspellen.

De energiecoaches langs 4600
huizen sturen is geen optie.

Komende winter 80 nieuwe
woningen doormeten.

Het vraagt dus meer van de
buurtgemeenschap.

Een zaal vol werkgroepleden!

Meehelpen met woningopnames

Meehelpen met een leidingenplan per straat

Meehelpen met de keuze voor een individuele booster of een clusterpomp met de burens.

Meehelpen met het ontwikkelen van een standaard-optop unit met warmte-opwek en zonnepanelen.

enzovoort

Startgebieden per scenario

In de Vruchtenbuurt, Den Haag

07/10/2024 – Michael Urlings

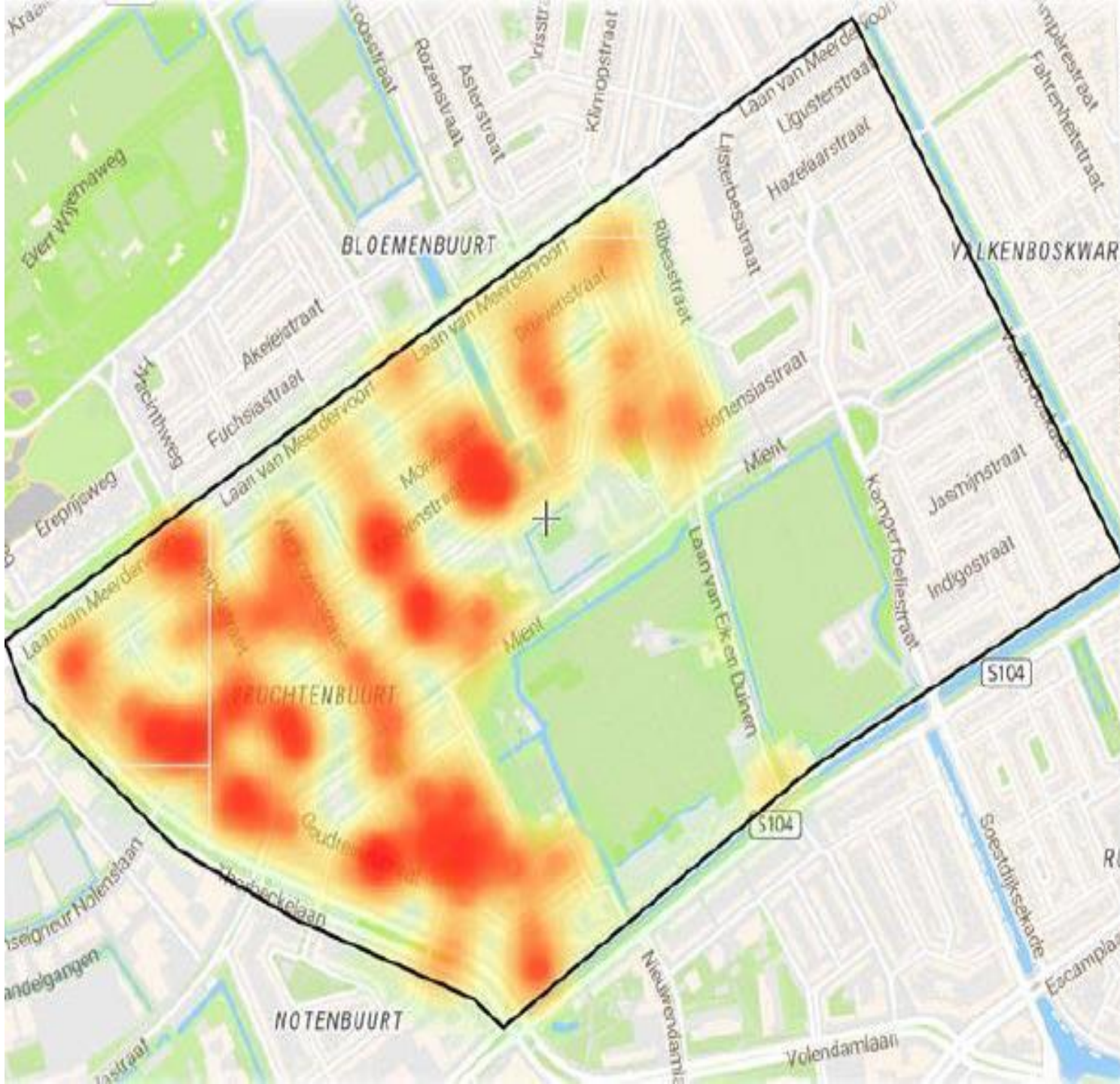
Dunea

Oorspronkelijk startgebied NW

670 intentieverklaringen opgehaald

Eerste ontwerpverkenning

warmtekaart

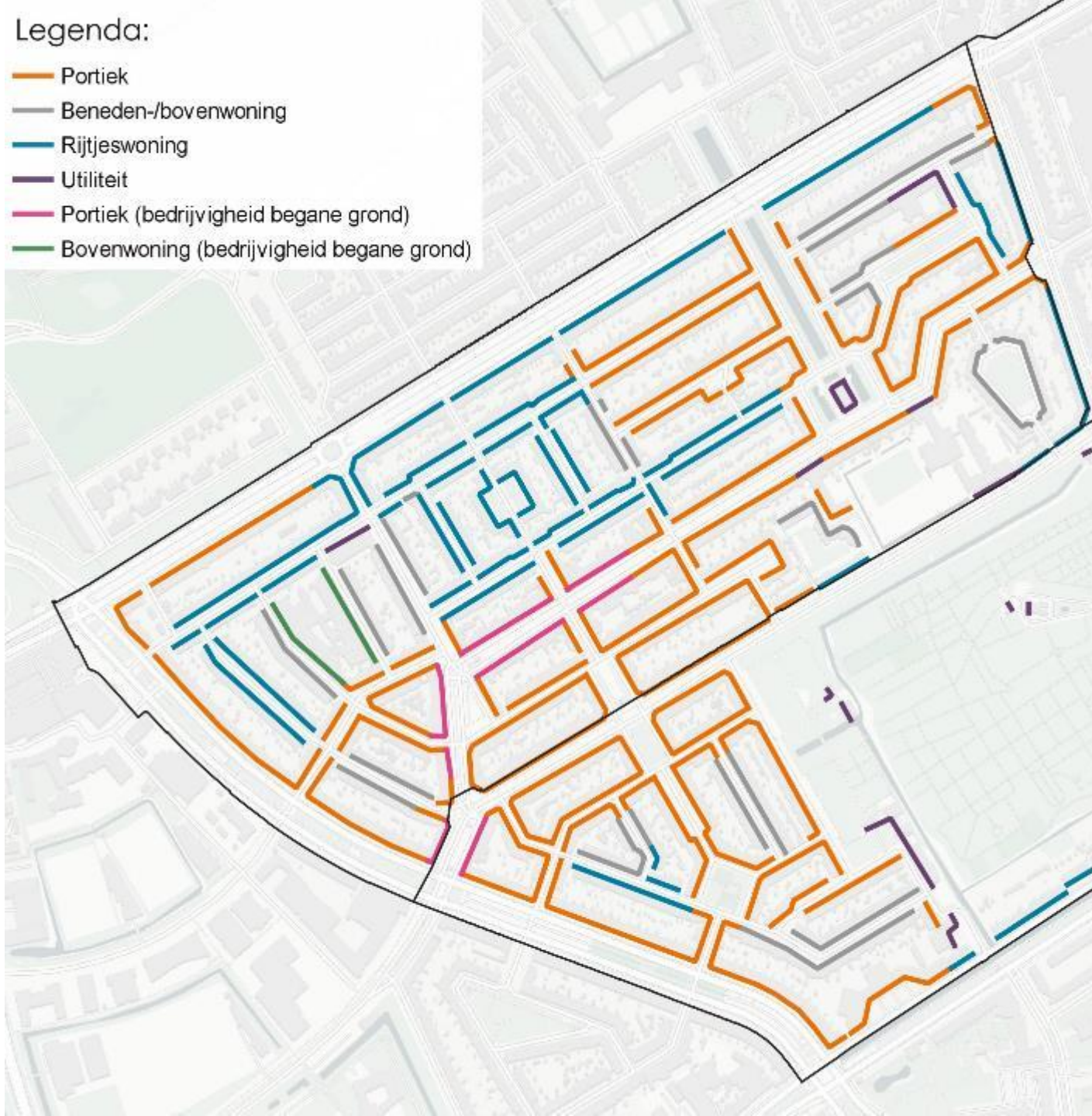
Opnieuw op zoek naar waar
het warmtenet start

Legenda:

- Portiek
- Beneden-/bovenwoning
- Rijteswoning
- Utiliteit
- Portiek (bedrijvigheid begane grond)
- Bovenwoning (bedrijvigheid begane grond)

Onderscheid portiek / rij

Bij portiekwoningen meer
voordeuren per straatdeel

Bij rijwoningen ieder huis een
eigen aansluiting nodig

Legenda:

- Geschikt voor ZLT
- Geschikt voor MT
- Utiliteit

Onderscheid temperatuur

Bij portiekwoningen liefst
warmte op gebruikstemperatuur

Rijwoningen hebben de meeste
plek in huis om een lagere
temperatuur zelf te verhogen.

Drie kanten op

ZEKER

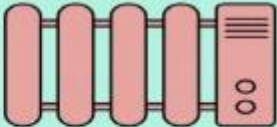
Altijd 70C
zonder opslag

HYBRIDE

55C en lager, tap-booster
met opslag

FLEX

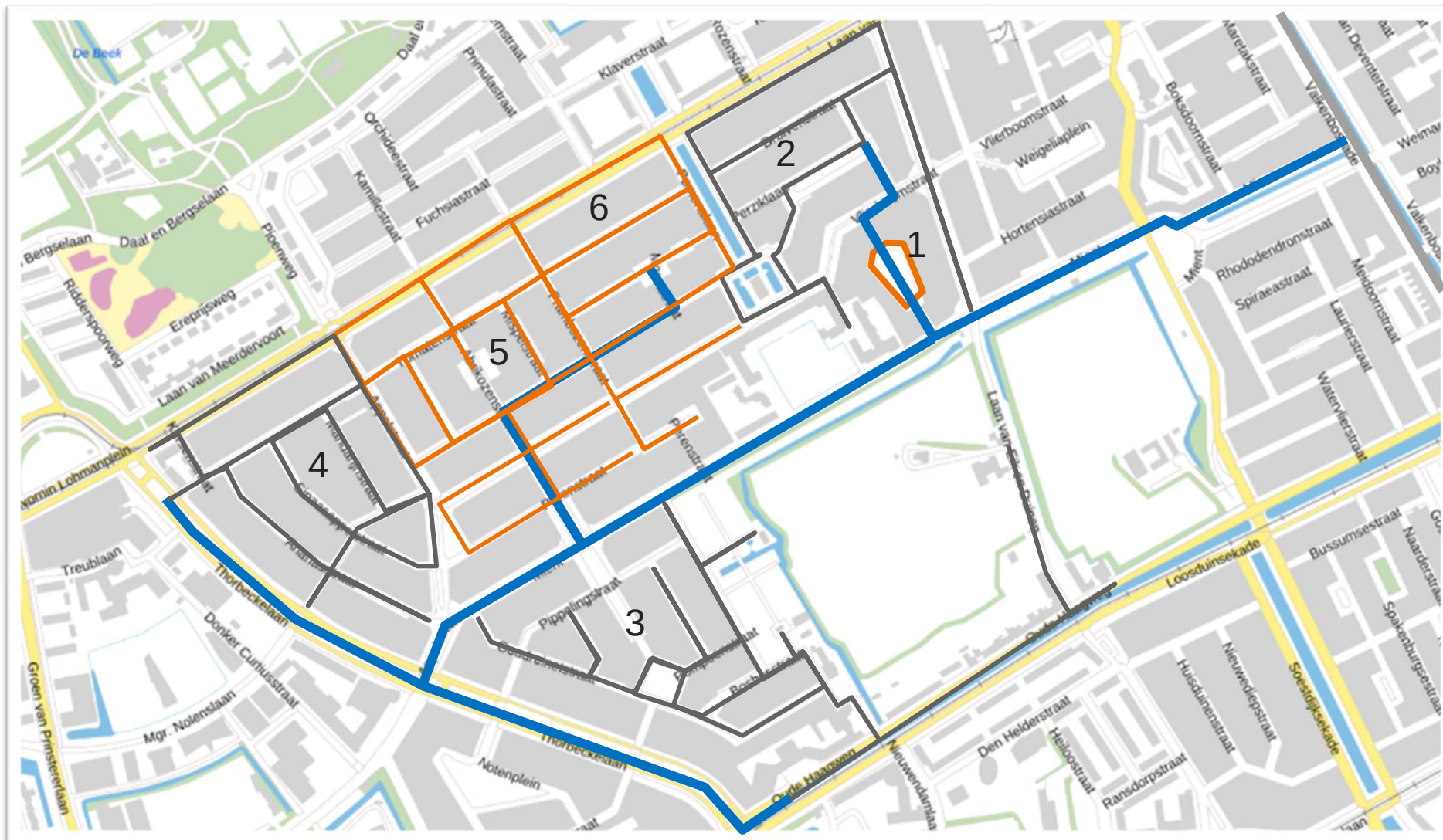
35C & totaal-booster
met opslag

Temperatuur-niveau	 Ruimte-verwarming		 Warm tapwater	
	HT	Max. 90°C aanvoer	Direct uit warmtenet te bereiden	
	MT	Max. 70°C aanvoer		
	LT	Max. 50°C aanvoer, afhankelijk van de beschikbare warmtebronnen	Booster-warmtepomp	
	ZLT	Max. 25°C aanvoer, verwarming via warmtepomp		

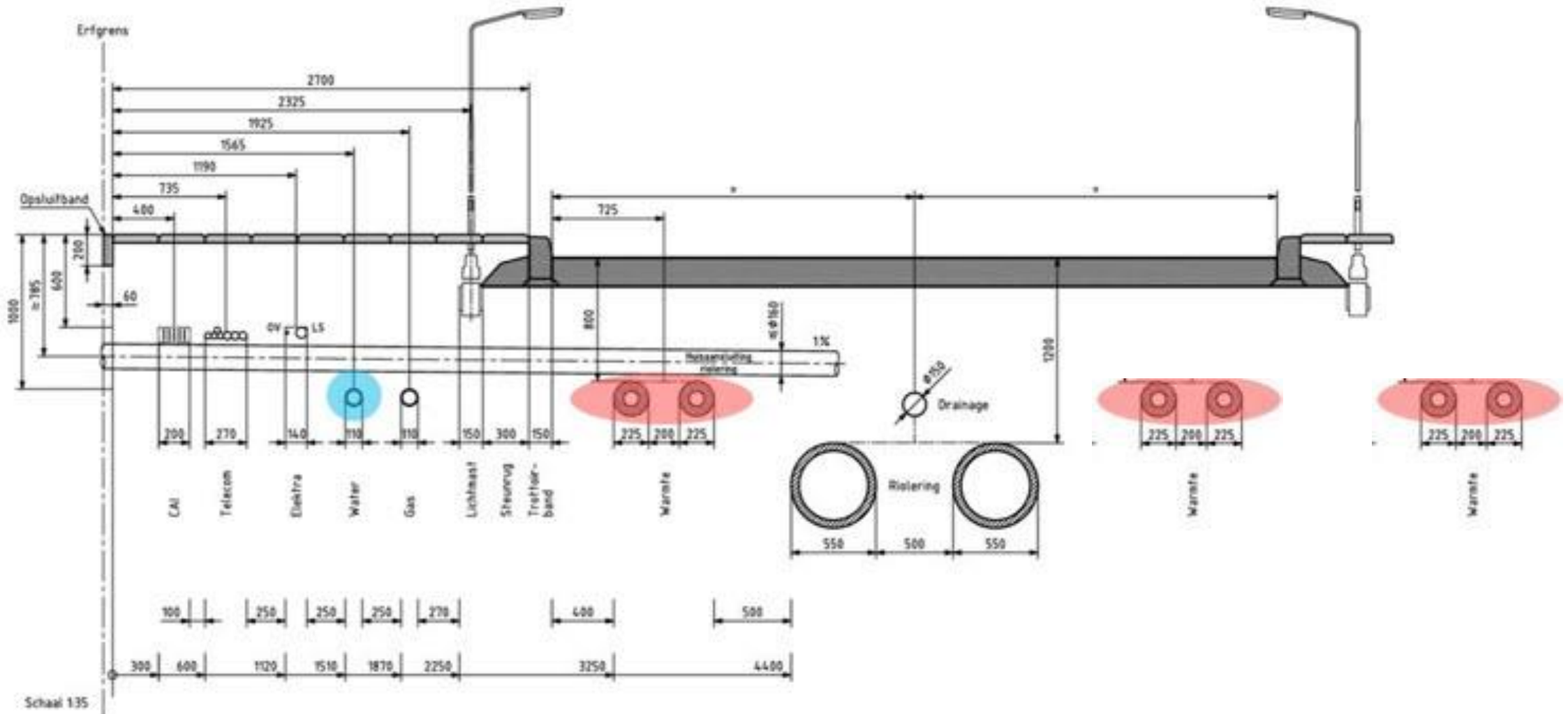
“Hybride” Scenario

Leidingenprofiel in de straat

Flex is per straat te kiezen

Eenzijdig of tweezijdig

Eenzijdig huisaansluitingen, andere clusteraansluitingen

Eenzijdig huis/clusteraansluitingen, andere kant alleen vanaf de kop van de straat.

Leidingen mogen ook op priveterrein

Door de kruipruimten

Over het dak

In de vlieringen

In de voortuinen

Leidingen zijn niet iets technisch, maar samen bezit

Samen coöperatief bezit van de distributie door de buurt

Bij WKO of bassin onder de sportvelden, samen bezit over de warmte die voor de winter is opgeslagen